

Letters to the Editor
Писма до редактора

ИСТОРИЯТА НА ЕДИН ЛЕКТОРАТ ПО ВРЕМЕ (И НЕ САМО) НА КОРОНАВИРУС

Ася Асенова

Университет Ка' Фоскари – Венеция (Италия)

Каква е разликата между преди и сега? Наложената изолация и морето от технологични постижения на дигиталния свят доведе до нашата видимост днес. Къде сме ние – никъде и навсякъде в същото време. В *онлайн изолатора* или в *кухнята на „Мудъл“*, както го нарекоха приятели? Ето нашия виртуален лекторат във Венеция, преди и сега, който продължава да вирее между *кухнята* и *изолатора*, т.е. стаята за лекции.

Почти всичко това съществува още преди нашата изолация, а сега стана по-видимо, защото единственият начин за преподаване в момента съвсем естествено се налага, остойностява и оценява подобаващо. Годици наред пренебрегвано, електронното обучение не успя да наложи ясно своите ползи и предимства, нито беше използвано в своя цялостен капацитет от инструменти и функции. Сега тази форма на обучение се наложи на всички нас, за тези, които бяха *за*, и за тези, които бяха *против*.

От години се занимавам с електронно обучение, в работата си го използвам като съпътстващо нормалния процес средство. Днес обаче не разполагаме с нито една от своите нормалности. За нас, преподавателите, особена разлика няма. Виждам, че сме по-отговорни, отчитайки важността на ролята си в моменти като този, въпреки че не сме били свидетели на нещо подобно. Дали ще преподаваме в реална аудитория или виртуална стая, посредством някоя от социалните мрежи, бихме могли да решим единствено ние, в зависимост от средата, в която работим, от нашите приоритети, компетенции, лични и професионални качества.

За мен основополагащата роля на преподавателя е да провокира и подхранва непрекъснато интереса на своите студенти, да дава множество опции за знание, да стимулира и никога да не спира да го прави. Радвам се, че колеги и приятели също не спреха. Ние първи трябва да откликнем на нуждите на времето, на поколението, на ситуацията, за да бъдем полезни и отговорни. Да покажем ролята си, толкова често принижавана. Преди години човек от съвсем различна сфера ми каза нещо подобно: „Какво толкова, нали влизаш за два часа и приключваш... песен“ Толкова ли е лесно? Мислите ли? Ами

влезте вие, всички, които мислите, че *да влезеш за час, е песен*. Само дето би трябвало да можеш да пееш... А в настоящата организация на учебния процес навсякъде по света се надявам всички да си дадат сметка и оценят всичко онова, което се крие зад *влизането за час*, два или колкото са те на брой. Възхищавам се на всички преподаватели, които показаха именно това, включително и на тези, които им показаха начините, по които е възможно да обучаваш и от дистанция.

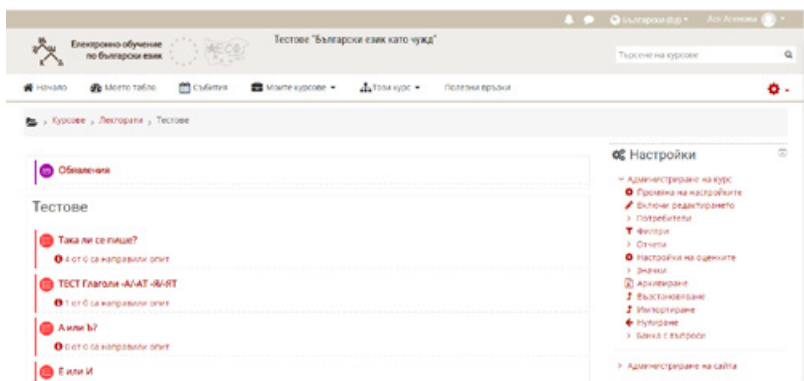
Нямам реални часове от 24.02.2020, но посветих всеки миг от дните и нощите си за идеята си, за работата си, за каузата си на всичко онова, което ме вдъхновява, дава ми енергия и смисъл да продължавам да го правя. Живеем във време, в което за нашата цел не е необходимо реално пространство. Това отдавна е факт, който обаче се прокрадваше и налагаше само понякога, сега той бе установен и от всички онези, които дори не подозираха, че това е възможно. Все по-често ми се случваше да обучавам хора, с които се запознавах след време, или такива, които и до днес дори не съм виждала на живо. Очевидно светът се променя, а ние трябва да отговорим на него, да откликнем, да се адаптираме. Ние сме тези, които трябва да прегърнем този нов дигитален свят, да го подхраним, да му внесем живот и вдъхновение. И това зависи само и единствено от нас. Защото преподаването и общуването там, в онлайн изолатора, кухнята на „Мудъл“ и виртуалните класни стаи е напълно възможно.

Ще се върна малко назад, в Софийския университет през 2012 – 2014 г., когато бях координатор на проекта „Интегриране на електронни форми на обучение в образователния процес по български език“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“. Ще спомена един-единствен резултат днес, който костваше много усилия, но роди www.ezik.bg – електронната платформа за български език. От 2016 г. език.бг се опита да излезе извън пределите на България, да достигне до българските лекторати. От 2017 г. неговата база данни се разширява благодарение и на друг проект, към ФНИ – „Европейска идентичност на българския език: в търсене на нови изследователски и методически подходи“. От един месец в него има и рубрика „Български училища зад граница“ с подготвени електронни курсове и реализирани онлайн часове вече за Българското неделно училище „П. Яворов“ – Милано. Това е кратката фактологична картина, на която ще се върна.

Какво се случи с език.бг преди повече от месец? Зарадва се на толкова дългоочакван интерес, трупане на ресурси, обогатяване на базата данни. Възкръсна, напомни себе си и изначалната си идея от края на 2011, когато подадохме проекта. Сега по същия начин очаква да подхрани хранилището си, потребителите си, гостите си. Всички колеги са добре дошли, голяма част го знаят, други бяха информирани сега. Вече активно се работи, в т.ч. и по нови курсове, с разширена аудитория и някои модули, отворени за всички.

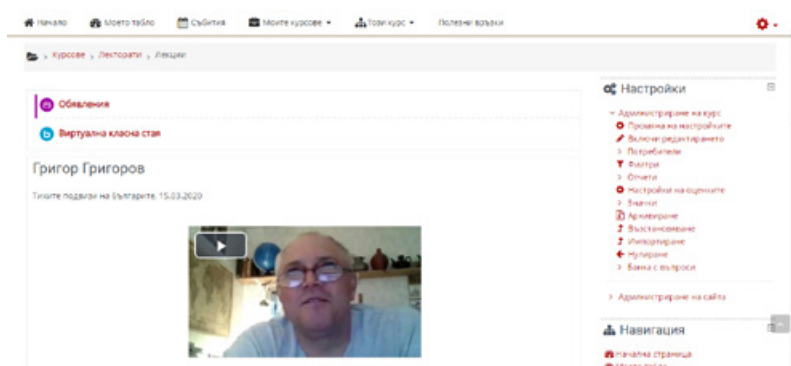
Първият от тях е тестове „Български език като чужд“ (фигура 1), където вече е поместена голяма част от наличните до момента тестове. Целта е да се

увеличават и използват от възможно най-широка аудитория по най-достъпния и лесен начин, поради което за влизането в този модул е необходимо да се регистрирате сами в платформата.

Фигура 1

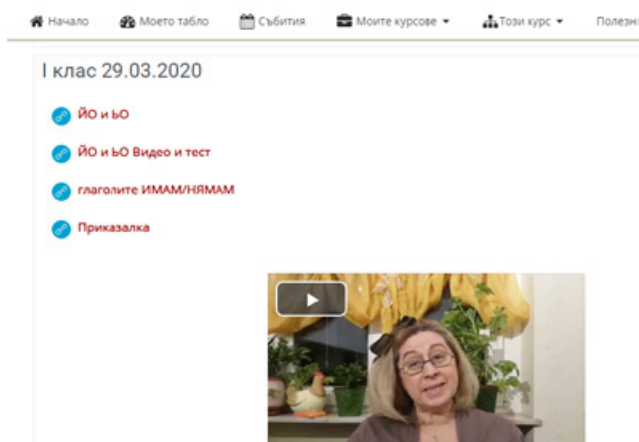
С Българското училище в Милано пък стартирахме съвместна инициатива за серия лекции (фигура 2), които се излъчват на живо във фейсбук страниците, а целият архив от лекциите е достъпен както на канала на училището в YouTube, така и на език.бг, в отделен модул „Цикъл лекции“ на рубриката „Лекторати“. Той е отворен, включително и за гости на платформата, така че тези лекции биха могли да бъдат полезни за всички лектори, учители, преподаватели и техните студенти, ученици, близки. Толкова много колеги и приятели откликнаха веднага и приеха да участват с огромен възторг. Радвам се и съм им безкрайно благодарна. Поканата е отворена и сега за всеки, който би искал да се включи. Ще продължим!

Фигура 2

И тъй като вече стана дума за Българското училище в Милано, ще продължа с него. Много съм горда, че вече имах щастието да се запозная с целия екип, както и с повечето деца, с които работя пет поредни седмици всяка събота и неделя. Реализира се една отдавна мислена идея, частична дейност и по проекта към ФНИ, 2017, за който споменах по-горе и в който Българското училище в Милано участва. Училището вече има специално направен за този период курс, а съвсем скоро ще има и отделни курсове за всеки един клас, които се разработват в момента. С директорката му – Гергана Христова, организирахме и обучение за учителите. Разходихме се из „Мудъл“, запознах се с език.бг, опитахме различни възможности и функции на системата (фигура 3 и 4).

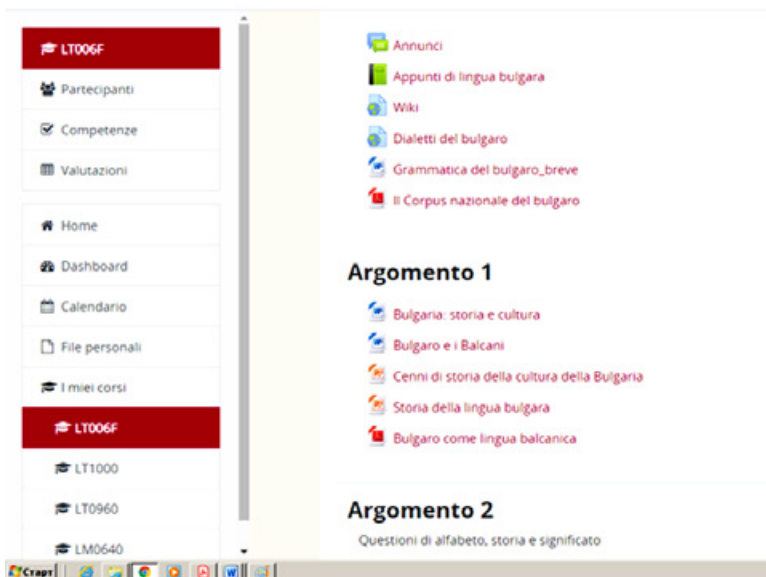
Фигура 3

Фигура 4

А срещата ми с прекрасните деца от училището беше истинско предизвикателство. И въпреки че не съм работила преди това с деца, приех тази отговорност и все повече усещам процеса, общата цел, времето ни заедно. И днес, след вече повече от месец мога да кажа, че продължавам да се вълнувам и тръпна, преди да вляза, но пък работим прекрасно и всеки следващ час е по-хубав. Толкова много нови неща научих. Толкова много идеи похълнаха. Толкова хубави инициативи стартираха. Всичко това не се роди от ситуацията, тя само благоприятства по-бързото му реализиране, осъществи го преди зададения срок. Добре дошли в език.бг са всички училища, лекторати и всяко кътче от България и извън нея, където се преподава български език! Значителен брой снимки, визуализиращи начина на организация на почти всички електронни ресурси, които съдържа всеки курс, можете да видите и на специална страница във „Фейсбук“⁽⁴¹⁾.

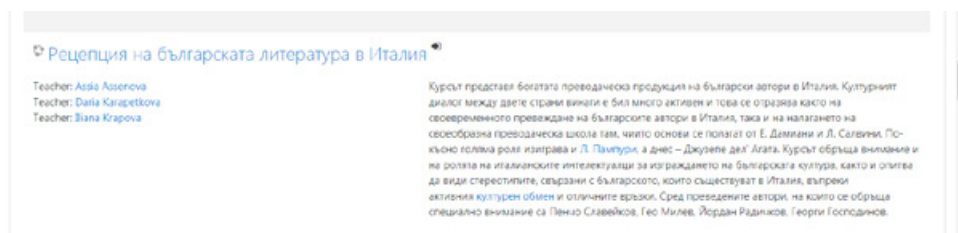
Връщам се към лектората по български език в Университета Ка' Фоскари във Венеция, където съм от учебната 2014/2015 г. Наблягам на периода, тъй като е важен за това, което следва, т.е. това, което се случва тук, във Венеция, в Ка' Фоскари, а вече и в моята „кухня“ и стая за лекции. Днес нямаме единствено реалния си досег, реалните часове, реалното *Кафе на български във Венеция*. Остана ни всичко онова, което до 21.02.2020 г. съпровождаше лекциите, упражненията, разговорите ни. Липсват ни очите, усмивките, шегите, смехът – истинското усещане да сме заедно. Останалото си върви под пълна пара. Студентите в Ка' Фоскари отдавна разполагат с платформа и достъп до електронните варианти на курсовете (фигура 5), които посещават.

Фигура 5

Преди години работихме и по проект на Ca' Foscari за създаване на електронни курсове към Massive Open Online Courses (MOOC, Ca' Foscari), където заснехме серия с видео лекции за българския език, култура, история и география²⁾.

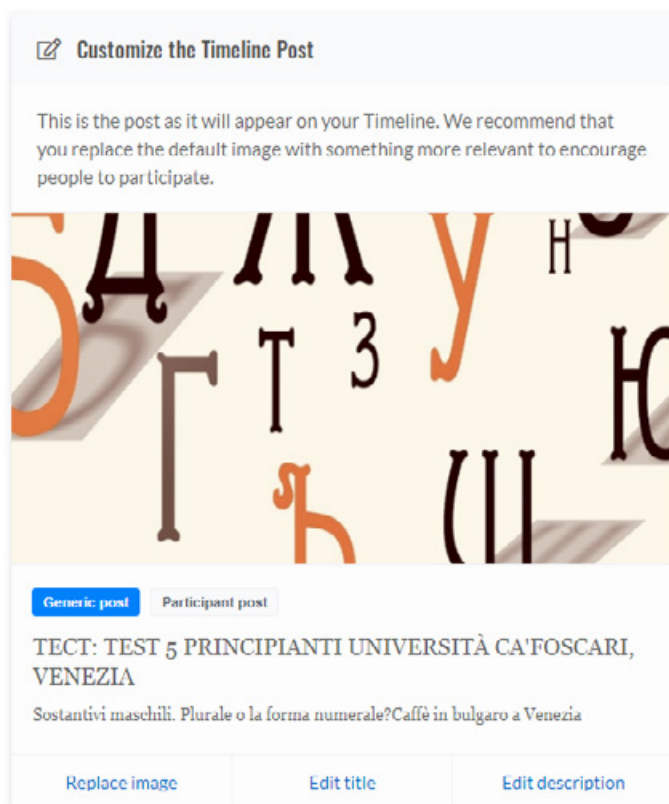
За вече напредналите използвам и друга електронна платформа – www.passbyhere.org, изготвена по проект³⁾, в който Ка' Фоскари имаше честта и удоволствието да участва (фигура 6). Курсът „Превод от български на италиански език“ дава първи практически насоки в превода, тъй като е специално направен за напредналата група в Ка'Фоскари.

Фигура 6

Когато първите ми студенти напуснаха Ка' Фоскари и Венеция, се регистрирах във „Фейсбук“ и направих страница *Caffè in bulgaro a Venezia*, за да продължим да бъдем заедно всички, настоящи и бивши студенти, цялата ни общност от студенти, изучавали и изучаващи български език в Ка' Фоскари⁴⁾. Срещала съм ги винаги, студентите от настоящата и от предишни учебни години, на нашите кафета, на организирани събития, на лекции, на които идват и вече бивши студенти, за да ни кажат само *Здравейте!, Как сте?*. Ето това ми липсва. А общността е и реална, и виртуална, и все повече виртуална, но пък толкова истинска и споделена. Страницата участва много активно и в обучителния процес, играе ролята на провокатора, разпространяващ разнородна информация, предлага практически упражнения и задачи. От три години ползвам и приложение за тестове към „Фейсбук“ (фигура 7). Изпробвах го първоначално като допълнителна стимулация, като едно на пръв поглед полежерно упражнение, докато пътуват от или за Венеция. Толкова е приятно, когато получавам известия за решени тестове, упражнения, конкретни въпроси, колебания.

Страницата ми помага в процеса, защото успявам по неангажиращ начин на практика да ангажирам и да поддържам вниманието и интереса. Приложението с тестовете дава възможност да се следят всички отговори, да се изведат тенденции в колебанията, за да се акцентира впоследствие върху тях. Това на практика е възможно и в електронните платформи, така че тук моята

Фигура 7

единствена идея е провокирането по друг начин, по друг канал, който не е непременно (сериозен) електронен курс в платформа и т.н., а посредством социална медия, до която прибягват студентите в свободното си време. За един лекторат са от изключително значение всички допълнителни стимули, така че се опитвам да използвам такива от най-различно естество.

С други думи, продължавам в същия дух, разширявайки кръга от онлайн лекции, допълвам ресурсите, практическите задачи и упражнения и безкрайно много тестове. И каня всички – заповядайте там, където ви е допаднало, би било полезно и приятно. Надявам се всеки от вас да е открил поне едно такова пространство. Аз лично се надявам тази ситуация да ни върне към основните човешки ценности, които все по-често пренебрегвахме и приемахме за даденост. Дано скоро видим отново усмивките си на живо, да чуем собствените си гласове, да се радваме на смеха си. Нека всички да сме най-напред здрави, да не спираме да вярваме, да продължим пътя си – заедно, уверени, будни! Будителите тръгват първи.

БЕЛЕЖКИ

1. <https://www.facebook.com/profile.php?id=100016770222952>
2. https://learn.eduopen.org/eduopenv2/course_details.php?courseid=222
3. „International translation passport: developing effective functional practices for translation of different text types”, по програма „Еразъм+“.
4. <https://www.facebook.com/Caff%C3%A8-in-bulgaro-a-Venezia-151002722103290/>

THE HISTORY OF A LECTURESHIP DURING (AND NOT ONLY) CORONAVIRUS

✉ **Dr. Assia Assenova, Assoc. Prof.**
Lecturer in Bulgarian Language
Ca' Foscari University
Venice, Italy
E-mail: assia.assenova@unive.it
assia_assenova@abv.bg